

סיכום בקורת תנובת החלב והשומן לשנת תשט"ו 1954-55

בקורת החלב והשומן התנהלה בשנת תשט"ו ב־184 משקים והקיפה למעלה מ־14000 פרות. שהן 37% בקירוב ממספר הפרות הכללי. מספר המשקים המבוקרים כולל: 159 קיבוצים, 10 מושבים, 8 מוסדות חינוך חקלאיים ו־7 מושבים שיתופיים. ב־16 משקים בוצעו פחות מעשר

בקורות החלב במשך השנה ולא ניתן לחשב בהם את הסיכום השנתי. בין הסיבות לאי־מילוי כל 12 הבקורות היו: הצטרפות משקים לבקורת בהמ־ שך השנה, חיסול העדר מטעמי בריאות, הפרעות בעבודת המבקרים ועוד.

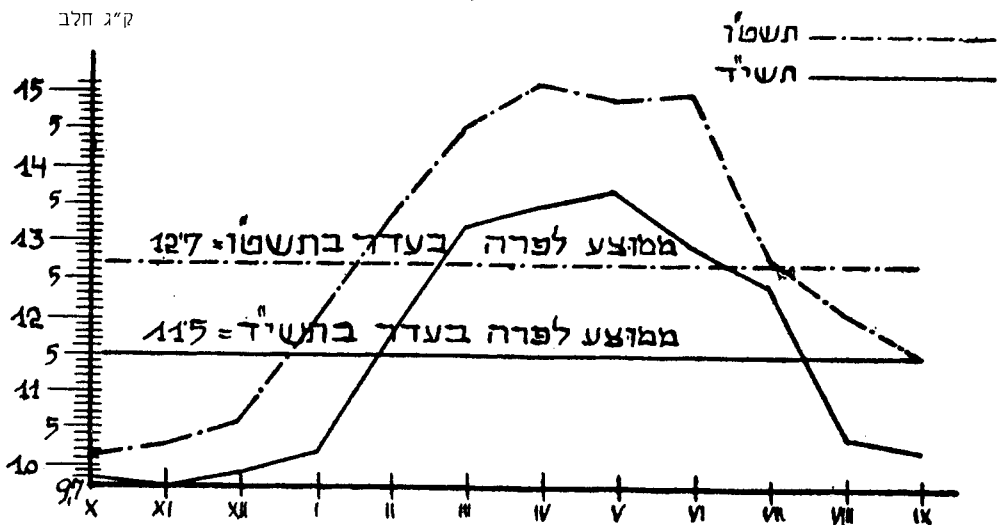
סיכום בקורת תנובת החלב והשומן לשנת תשט"ו 1954/55

החודש	מספר הפרות בעדר	מספר הפרות בבקורת	ק"ג חלב ביום הבקורת	% השומן	ממוצע לפרה בעדר	ממוצע לפרה בבקורת	המליטן מבי' המליטן נשחטו	מתו
אוקטובר	13504	10423	138090	3.70	10.2	13.3	393	371
נובמבר	12593	9427	129861	3.68	10.3	13.8	276	280
דצמבר	12947	9412	137861	3.70	10.6	14.6	317	365
ינואר	13650	10010	162573	3.66	12.0	16.3	325	421
פברואר	13315	10204	177148	3.55	13.3	17.4	341	235
מרץ	13451	10804	194345	3.52	14.5	18.0	412	255
אפריל	13598	11399	204982	3.49	15.1	18.0	399	318
מאי	14273	12029	213372	3.46	14.9	17.7	367	249
יוני	13911	11604	197011	3.47	15.0	17.8	230	296
יולי	14148	11573	186838	3.48	12.8	15.6	212	327
אוגוסט	14116	11302	170536	3.54	12.1	15.1	173	293
ספטמבר	13162	10386	151471	3.63	11.5	14.6	294	345
ממוצע לחודש	13556	10714	180340	3.56	12.7	16.1		
סיכום שנתי							9606	3761

ממוצע לפרה ולשנה: 4632 ק"ג חלב, 165 ק"ג שומן, 3.56% השומן.

התנודות בטור „מספר הפרות בעדר” גובעות מן התנועה בעדרים ומהשמטת מספר משקים שלא בוקרו באותם החודשים. המספר המסוכם של המבכירות שהמליטו, כלומר של הפרות אשר

התנובה היומית הממוצעת לפי הידשי השנה

אומית של העדרים באזורי עמק הירדן ועמק בית-שאן. הירידה בחדשים אוגוסט וספטמבר, אחרי משבר הקיץ, היא מתונה יותר מאשר בשנים הקודמות והיא מסתיימת ב־1.2 ק"ג יותר גבוה מהתחלת העקומה באוקטובר 1954. בזה מבטיחה שנת תשט"ו נקודת זינוק טובה יותר לשנה הבאה אחריה.

עקומות החלב לפי הממוצע ליום ולפרה בעדר מדגימות יפה את יתרון שנת תשט"ו לעומת תש"ד. במיוחד יש לציין את העובדה שהעקומה בתשט"ו נשברת ויורדת לשפל הקיץ רק בחודש יולי, בעוד שבתש"ד — והיא מבחינה זו אופיינית — חל המשבר הזה כבר בחודש יוני. בירידה התלולה מחדש יוני לחדש יולי בתשט"ו יש משקל רב ל"התיבשות" הפת-

המיכום השנתי לתשט"ו 1954/55 לפי המשקים

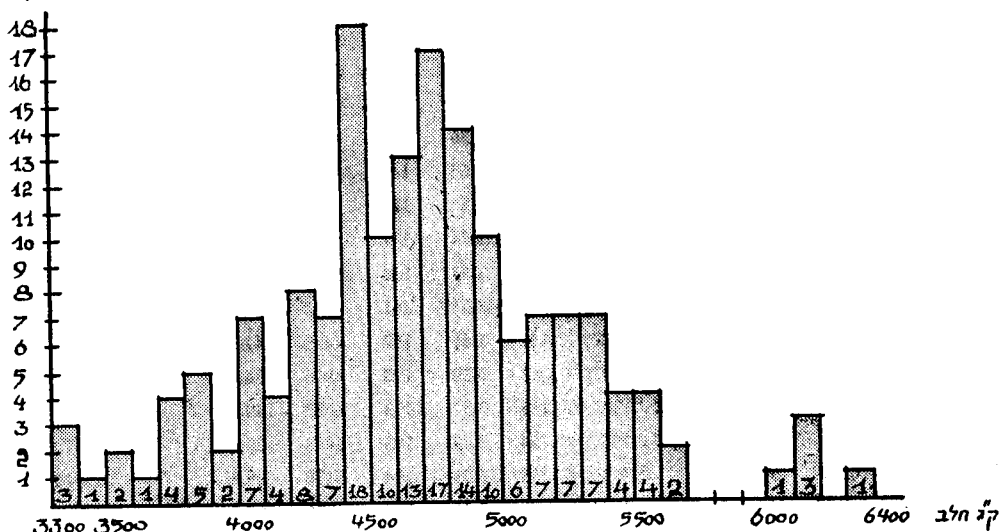
ה מ ש ק	פרות בממוצע	תנובה חלב			ה מ ש ק	פרות בממוצע	תנובה חלב		
		ק"ג	חלב	שומן %			ק"ג	חלב	שומן %
1. אורים	60	6117	214	3.49	30. גבעת-עוז	46.2	4705	172	3.65
2. אושה	76.3	4964	190	3.83	31. גבת	140.5	4438	158	3.57
3. אלוני-אבא	49.8	4015	124	3.41	32. גזית	54.2	4621	167	3.62
4. אפיקים	128.8	4606	161	3.50	33. גזר	69	4417	152	3.43
5. ארביל	29.1	4241	—	—	34. גלאון	47.3	4661	164	3.52
6. ארז	55	4789	164	3.43	35. גליליים	45.7	4296	146	3.40
7. אשדות-יעקב, אחד	94.5	4752	171	3.60	36. גלעד	75.7	4511	152	3.38
8. " הקהמ"א	92.5	4486	162	3.62	37. גנוסר	39.4	3559	133	3.73
9. בארות-יצחק	50.2	4168	152	3.64	38. גניגר	130.9	5205	187	3.59
10. באר-טוביה	517.3	4223	156	3.70	39. גן-שמואל	32.9	5592	205	3.67
11. בארי	73.2	4548	149	3.27	40. געש	36.8	4401	158	3.58
12. בית-אלפא	126	5209	192	3.69	41. געתון	37.8	4055	143	3.53
13. ב"ס נהלל	41	4800	181	3.77	42. גשר	42.3	3384	127	3.76
14. ב"ס עיינות	42.6	4446	164	3.70	43. גשר-הזיו	38.3	4417	154	3.48
15. ב"ס פרדס-חנה	21.3	3493	128	3.67	44. גת	54.8	5165	177	3.43
16. בית-השיטה	30.8	4869	173	3.55	45. דברת	52.7	4880	178	3.65
17. בית-זרע	108.2	4522	158	3.49	46. דגניה א'	122.3	4311	155	3.60
18. בית-יצחק	230.3	3891	142	3.66	47. דגניה ב'	121.5	4373	156	3.56
19. בית-קמה	47.8	6110	208	3.41	48. דורות	66.8	5077	182	3.59
20. בית-קשת	38.4	4128	140	3.39	49. דליה	65.7	4720	163	3.47
21. בית-שערים	274.6	4230	157	3.71	50. דן	92.6	5402	193	3.58
22. ברור-חיל	44	4719	164	3.47	51. האון	41	3756	133	3.53
23. ברקאי	44.3	4281	158	3.57	52. הזורע	68.8	5194	179	3.44
24. גבולות	53.6	5282	172	3.34	53. העוגן	72.2	5183	171	3.29
25. גבים	47.5	5293	186	3.56	54. חולתא	47.8	4453	159	3.57
26. גבע	130	5398	184	3.41	55. חולדה	76.3	4818	158	3.27
27. גבעות-זייד	51.1	4132	140	3.39	56. חקוק	38.3	5220	196	3.75
28. גבעת-חיים, אחד	79.3	4486	156	3.47	57. חמדיה	47.5	4490	159	3.54
29. " הקהמ"א	82.6	4548	155	3.40	58. חניתה	50.2	4855	169	3.48

ה מ ש ק	תנובה ממוצעת				ה מ ש ק	תנובה ממוצעת			
	פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן		פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן
.59 חפץ-חיים	68.8	4672	167	3.57	.99 מעין-ברוך	36.6	4365	153	3.51
.60 חפצי-בה	49.9	5252	194	3.69	.100 מעין-צבי	22.6	4402	151	3.43
.61 חצרים	53.5	4661	164	3.51	.101 מעלה-החמשה	69.5	5044	180	3.57
.62 טירת-צבי	59.7	3869	135	3.49	.102 מענית	69.8	4092	137	3.35
.63 יבנה	71.6	4318	150	3.47	.103 מפלסים	60.8	3697	126	3.42
.64 יגור	229.1	4855	167	3.43	.104 מקוה-ישראל	80.4	4387	153	3.48
.65 ידידיה	175.8	3818	138	3.61	.105 מרחביה	70.8	4537	168	3.71
.66 יורעאל	41.9	5490	212	3.86	.106 משואות-יצחק	50.3	4931	163	3.30
.67 יסודות	50	4763	163	3.43	.107 משמר-דוד	49.2	5110	184	3.60
.68 יפעת	138.3	3899	137	3.51	.108 משמר-הנגב	50.9	5439	192	3.53
.69 יקום	61.4	5185	179	3.45	.109 משמר-העמק	75.9	5201	184	3.53
.70 כברי	49.1	4621	156	3.38	.110 משאבי-שדה	30	5398	208	3.86
.71 כנרת	131.1	4650	170	3.65	.111 נגבה	73.2	4716	169	3.59
.72 כפר-יבלום	77.5	4953	180	3.63	.112 נוה-אילן	35.5	4350	147	3.37
.73 כפר-גליקסון	40.8	4632	166	3.59	.113 נוה-איתן	79.5	4745	172	3.62
.74 כפר-דרום	41.8	4402	153	3.48	.114 נחשון	36.5	5537	200	3.62
.75 כפר-החורש	44.2	5117	186	3.63	.115 נהשונים	55.3	4719	169	3.58
.76 כ' הנוער בן-שמן	30.5	4241	151	3.56	.116 נירים	78.3	6077	205	3.38
.77 כ' הנוער הדסים	12.4	4427	177	4.00	.117 ניר-יצחק	32.8	4657	163	3.49
.78 כ' הנוער הדתי	42.5	4705	169	3.60	.118 ניר-עם	54.6	4519	157	3.48
.79 כפר-ייתקין	532.2	4092	154	3.76	.119 נען	106.5	4606	166	3.61
.80 כפר-חיים	202.8	3785	133	3.52	.120 ניצנים	55.6	5000	176	3.51
.81 כפר-יהושע	337.2	4993	179	3.58	.121 נצר	75.6	3902	3137	3.51
.82 כפר-יחזקאל	323.4	4541	157	3.46	.122 נתיבי-הל"ה	50.1	4946	171	3.45
.83 כפר-מנחם	66.6	5303	181	3.42	.123 סער	49.1	4073	145	3.56
.84 כפר-סאלד	52.8	4559	161	3.54	.124 עברון	55.7	4457	150	3.37
.85 כפר-רופין	52	4420	149	3.36	.125 עין-נגב	54.9	3306	117	3.55
.86 לביא	39.9	4125	149	3.62	.126 עין-דור	56.1	4526	154	3.41
.87 להבות-הבשן	52.8	5303	186	3.50	.127 עין-החורש	91.1	4865	172	3.54
.88 להבות-חביבה	45.5	4734	177	3.74	.128 עין-המפרץ	63.3	4858	178	3.66
.89 לוחמי-הגיסאות	41.8	3763	133	3.53	.129 עין-הנציב	67.8	4719	162	3.44
.90 מגידו	42.7	4453	161	3.61	.130 עין-השלושה	54	3363	118	2.52
.91 מגן	43	4453	152	3.41	.131 עין-השופט	65.6	4949	170	3.43
.92 מולדת	84.4	4836	173	3.58	.132 עין-כרמל	72.2	4734	165	3.47
.93 מזרע	140.8	4833	173	3.57	.133 עין-חרוד, איחוד	105.5	4200	155	3.70
.94 מנרה	36.4	5008	175	3.49	.134 עין-חרוד, הקהמ"א	95.7	4846	179	3.61
.95 מסילות	38.4	5176	184	3.55	.135 עין-צורים	54.8	6373	214	3.36
.96 מעברות	93.5	4796	166	3.46	.136 עין-שמר	96	4673	159	3.47
.97 מעגן	46.9	4679	173	3.69	.137 עמיעד	46	4807	166	3.46
.98 מעגן-מיכאל	44.5	4457	152	3.43	.138 עמיר	69.5	5512	200	3.63

ה מ ש ק	תנובה ממוצעת				ה מ ש ק	תנובה ממוצעת			
	פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן		פרות בממוצע	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% שומן
139. צאליים	48.4	5413	184	3.39	154. שדה אליהו	59.9	4928	171	3.48
140. צובה	47.6	5391	195	3.62	155. שדה נחמיה	35.5	4997	176	3.52
141. צרעה	48.4	5606	183	3.26	156. שדות יים	37.7	4249	147	3.45
142. קרית ענבים	90.8	5585	198	3.54	157. שובל	116.3	6190	226	3.65
143. ראשי הנקרה	36.8	3891	139	3.56	158. שילר	58.2	4698	163	3.46
144. רבדים	55.3	4865	176	3.61	159. שלוות	61.2	5552	193	3.47
145. רביבים	42.7	5303	201	3.79	160. שמיר	65	4676	159	3.39
146. רוחמת	106.2	4902	172	3.51	161. שמרת	52.2	3986	140	3.52
147. רגבה	64.3	4990	164	3.29	162. שער הגולן	61.8	3545	125	3.52
148. רמות מנשה	46.1	4709	171	3.63	163. שער העמקים	66	4022	141	3.50
149. רמת הכובש	53.2	3789	134	3.54	164. שפיים	76.7	5059	168	3.32
150. רמת השופט	83.9	4884	175	3.59	165. שריד	125.3	4577	165	3.60
151. רמת יוחנן	136.8	4438	165	3.71	166. תל יוסף	190	5044	181	3.59
152. רשפים	59.5	4785	170	3.55	167. תליצחק	38	4055	147	3.63
153. שבי ציון	136.8	4482	155	3.46	168. תל רעים	46.9	4789	161	3.36

ברשימה זו ערוכים לפי סדר הא"ב — 168 משקים. ב-16 המשקים הנותרים לא ניתן לסכם את השנה מסיבות שהוזכרו לעיל. מבחינת גודל העדר, עומד בראש עדר כפר ויתקין המונה 532,2 פרות בממוצע שנתי. גודל העדרים במשקים הקיבוציים הוא עדר משק יגור עם 229,1 פרות בממוצע שנתי. ב-19 משקים קיבוציים מנה העדר למעלה מ-100 פרות.

מספר
המשקים

חלוקת המשקים לפי קבוצות תנובה בהפרשים של 100 ק"ג

תנובת החלב והשומן במשקי ספר-העדר בעשרת השנים האחרונות

השנה	ח.ס. המשקים	ח.ס. הפרות	חלב ק"ג	שומן ק"ג	% השומן
תש"ה	77	7414	4356	157.7	3.62
תש"ו	82	6837	4295	157.9	3.69
תש"ז	85	9088	4403	159.1	3.61
תש"ח	64	7539	4342	159.8	3.68
תש"י	196	9021	4015	146.1	3.64
תשי"א	147	12272	3869	140.1	3.62
תשי"ב	195	14100	3796	141.0	3.72
תשי"ג	199	14600	3869	140.0	3.60
תשי"ד	198	14337	4197	149.0	3.55
תשט"ו	184	14273	4632	165	3.56

ק"ג חלב על התנובה הממוצעת בשנת תשי"ז, שהיא היתה שנת השיא עד כה. בהשוואה לשנת תשי"ד היתה עליה בכ"ג 435 ק"ג חלב. בעוד שאחוז השומן נשאר ללא שינוי. העליה הזו היא הגדולה ביותר שצוינה עד כה במעבר משנה אחת לבאה אחריה.

שלמה וגשל

פיזור המשקים לפי רמת התנובה השנתית הממוצעת הוא רחב למדי. הוא מתחיל ב־3306 ק"ג ומגיע עד 6373 ק"ג. הקצוות בתנובת השומן הן 117 ק"ג המינימום ו־226 ק"ג המקסימום. בולטים באופן מיוחד חמשת המשקים שעברו את הממוצע של 6000 ק"ג ואלה הם:

פרות	ק"ג חלב	ק"ג שומן	%	
1. עין צורים	54.8	6373	214	3.36
2. שובל	116.3	6190	226	3.65
3. אורים	60	6117	214	3.49
4. בית קמה	47.8	6110	208	3.41
5. גירים	78.3	6077	205	3.38

קבוצת המשקים הגדולה ביותר — 18 במספר — התרכזה סביב התנובה שבין 4400 לבין 4500 ק"ג. 42 משקים עברו את הממוצע של 5000 ק"ג חלב ו־10 משקים עברו את הממוצע של 200 ק"ג שומן לכל פרה.

שנת תשט"ו היא השנה ה־21 של קיום בקורת החלב בארץ והיא גם שנת השיא בתנובת החלב והשומן. התנובה הממוצעת בתשט"ו עלתה ב־229

לשאלת הסיכומים במשק המושבי

בחוברת 10 של „משק הבקר והחלב“ פורסמה הצעתו של ח. שור בדבר שיטת הסיכומים של התנובות במשק המושבי (של יחידת העדר כולה). בחוברת 11 פורסם ערעורו של ג. וולף מבית־שערים והוא גם הציע תיקון משלו לכרטיס הסיכום הנ"ל. ח. שור המציא למערכת הסברה נוספת, ואף הדגים כרטיס סיכום של משק, בו היתה תנודה קיצונית במשך השנה במספר הפרות, ותוך השוואת שיטתו זו עם שיטתו של וולף השתדל להוכיח שהח' וולף טעה קשה בהצעתו־תיקונו. המערכת בחנה את מידת דיוקן של שתי שיטות החישוב ואמנם נוכחה שהצעתו של שור קרובה יותר לחישוב מציאותי.

בינתיים נתקבל תיקון נוסף מאת ח. שור ובו ההצעה להוסיף טור לכרטיס שפורסם בחוברת 10 ובו תירשמנה גם מספר הפרות שנחלבו ועמדו בבקורת באותו חודש (נוסף לטור בו רשום מספר הפרות בעדר) ובהתאם לזה הוא מחשב את המקדם על יסוד התוצאה של חלוקת ימי החליבה בלבד במספר הפרות שהיו בבקורת ממש.

למערכת נראה שניתן לפתור את הסיכום בדרך פשוטה יותר, וזה — ע"י הוספת שני טורים לכרטיס המקורי, בו תסוכם התנובה הכללית בחלב ושומן בכל חודש וחודש, כלומר — התנובה של יום הבקורת תוכפל במספר הימים של אותו חודש, ובסוף השנה ניתן לסכם את התנובה הכללית של המשק ללא כל צורך ב„חיפושים“ אחרי מקדמים וקומבינציות חשבוניות אחרות. נשמח לשמוע את הערותיהם של בעלי הפלוגתא להצעתנו.

המערכת